

माध्यमिक शिक्षा मण्डल, मध्यप्रदेश, भोपाल

24 पृष्ठीय

परीक्षार्थी द्वारा भरा जाये ↓

परीक्षा का विषय	विषय कोड	परीक्षा का माध्यम
sanskrit	0 5 3	English

परीक्षार्थी द्वारा भरा जाने

से मिलाकर लगाये

320-0483075

अंकों में परीक्षार्थी का रोल नम्बर

2	0	1	6	3	7	0	1	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

शब्दों में

two zero one six three seven zero one nine

उदाहरणार्थ

1	1	2	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

एक एक दो चार तीन नौ पांच छ आठ

केन्द्राध्यक्ष/सहायक केन्द्राध्यक्ष एवं परीक्षक द्वारा भरा जाये

क :- पूरक उत्तर पुस्तिकाओं की संख्या अंकों में शब्दों में

ख :- परीक्षार्थी का कक्ष क्रमांक

ग :- परीक्षा का दिनांक

परीक्षा का नाम एवं परीक्षा केंद्र क्रमांक को मुद्रा

इंटर सेकेंडरी सर्टिफिकेट परीक्षा

पर्यवेक्षक का नाम एवं हस्ताक्षर

केन्द्राध्यक्ष/सहायक केन्द्राध्यक्ष के हस्ताक्षर

श्रीपिका लोधी

06/03/2020

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जाये ↓

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जाये

प्रमाणित किया जाता है कि मूल्यांकन के समय पूरक उत्तर पुस्तिकाओं की संख्या उपरोक्तानुसार सही पाई होले क्राफ्ट स्टीकर क्षतिग्रस्त नहीं पाया गया तथा अन्दर के पृष्ठों के अनुरूप मुख्य पृष्ठ पर अंकों की प्रविष्टी एवं अंकों का योग सही है।

निर्धारित मुद्रा : नाम, पदनाम, मोबाईल नम्बर, परीक्षक क्रमांक एवं पदांकित संस्था के नाम की मुद्रा लगाएं।

उप मुख्य परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा

परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा

श्रीपिका लोधी

शान्ति नगर, इंदौर

मोबा नं. 9826111168

V.No.-72011103

नोट :- "इंटर सेकेंडरी परीक्षा में केवल वाणिज्य संकाय के विषयों तथा हाईस्कूल परीक्षा में प्रायोगिक विषय को छोड़कर शेष विषयों हेतु नियमित एवं स्वाध्यायी छात्रों के लिये प्रश्न पत्र 100 अंकों का होगा किन्तु नियमित छात्रों को 100 अंक के प्राप्तांक का 80% अधिभार एवं स्वाध्यायी छात्रों को 100 अंक के प्राप्तांक ही अंकसूची में प्रदर्शित किये जायेंगे।"

केवल परीक्षक द्वारा भरा जाये।

प्रश्न क्रमांक के सम्मुख प्राप्तांकों की प्रविष्टी करें। प्रश्न क्रमांक पृष्ठ क्रमांक प्राप्तांक अं.

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
कुल प्राप्तांक शब्दों में		कुल प्राप्तांक अंकों में	
साँ			

प्रश्न - 1

उचित विकल्प

उत्तर

(1) (iv) बहुव्रीहिः

(2) (iii) दीनाय दानम्

(3) (iii) तत्पुरुष समासः

B (iv) कर्मधारयः

S (v) निश्चलः

E

प्रश्न - 2

उचित विकल्प

उत्तर

(1) (iv) पुत्रः

(2) (ii) पुरा

(3) (ii) अत्र

(4) (ii) पुनः

(5) (iii) सुप् + अत्तः

प्रश्न क्र.

प्रश्न - 3उचित विकल्पउत्तर(4)(ii) पितृन्(1)(iii) सैवमानः(1)(i) तस्यB(4)(iv) डीनS(5)(ii) लब्धत सन्धिःEप्रश्न - 4उचित विकल्पउत्तर(4)(iv) लड. लकारः(1)(i) सप्तम पुरुषः(3)(iii) बहुवचनम्(4)(iv) स्वयं(5)(i) मुखौ

PTO

4

[]

[]

[]

योग पूर्व पृष्ठ

पृष्ठ 4 के अंक

कुल अंक

प्रश्न क्र.

प्रश्न - 5

उचित विकल्प

उत्तर

(4)

(ii) जलम्

(ii)

स्थिरः

(5)

(iv)

असमर्थः

B

(iii)

द्वितीया

S

(i)

सत्तमी

E

प्रश्न - 6

एकवाक्येन स्रश्न

उत्तर

(1)

थद्यत्कर्म (अहम्) करोमि तत्सर्वम् तत्तदर्थिष्वलं
शम्भोः आराधनम् ।

(2)

धन - लभा - सत्प्र - सदाचाराः च कीर्तिभवनस्य
चत्वारः स्तम्भाः सन्ति ।

(3)

वेश्वामित्रः तपोबलेन बलेत्प्रति बलेति च
द्यो लब्धवान् ।

प्रश्न - 7

[अथवा]

उत्तर -

'बुद्धचरितम्' अश्वघोषस्य रचना अस्ति । अस्मिन् महाकाव्ये अष्टाविंशति सर्गाः सन्ति ।

प्रश्न - 8

युग्ममेलनं कुरुत

रुसगङ्गाधरम् - पण्डितसज्जनान्नाथः

हर्षचरितम् - वाणभट्टः

प्रश्न - 9 (उत्तर)

आदिकविः महर्षि वाल्मीकि आसीत् । तेन रामायणस्य ग्रन्थस्य रचनामकरोत् ।

प्रश्न - 10 (उत्तर)

चत्वारः वेदाः सन्ति । - ऋग्वेदः, सामवेदः
यजुर्वेदः अथर्ववेदः

PTO

प्रश्न - 11 ३ (२१६५)

शिवाय नमः ।

लोकं उच्चैः उपर्युपरि शम्भुः अस्ति ।

नगरात् वटिः सन्दिग्धम् अस्ति ।

(२)

प्रश्न - 12 शब्द रूपाणि

(i) विद्वस् — विदुषाम् (षष्ठी बहुवचनम्)

(ii) गौ — गावः (सप्तमा बहुवचनम्)

(iii) मनस् (मन) — मनसा (तृतीया एकवचनम्)

प्रश्न - 13 धुममेहनं कुरुत

(i) दंसस्य — दुग्धजलमेदविधौ

(ii) जान्ति ते मृदधियः पराशवं - श्वान्ति माथाविधु
यैन माथिनः

(3) कुसङ्गति वर्जयन् — क्षैमीण स्वपुरे समागतः

(4) सकीर्णाः — बालुकाः =

प्रश्न - 14

संक्षेप देत प्रश्न
उत्तर

शकुन्तला

वीरगाथा

द्रुपदस्थ

पार्वत्याः

प्रश्न - 15अनुच्छेद लेखन

भारते षट् ऋतवः । तेषु वसन्तः ऋतुराजः
कथ्यते । चैत्रे वैशाखे च मासे वसन्तः
भवति । वसन्तौ द्वौ समुखौ उत्सवौ भवतः -
वसन्तोत्सवः होलिकोत्सवः च । वसन्तोत्सवे
सर्वत्र समोद्यो भवति । मराः नार्भश्च सर्वत्र
गायन्ति नृत्यन्ति च । होलिकोत्सवः
फाल्गुनमासस्य पूर्णिमायाः भवति ।

प्रश्न क्र.

प्रश्न - 16श्लोक

मानं हित्वा प्रियो भवति ।
 क्रोधं हित्वा न शोचति ॥
 कामं हित्वाऽर्थवान् भवति ।
 लोभं हित्वा सुखी भवेत् ॥

न वैरमद्वीपयति प्रशान्तम् ।
 न दर्पमारोहति नास्तमेति ॥
 न दुर्मतोऽस्मीति करोति मन्युं ।
 नमार्थशीलं परमादुरार्थः ॥

प्रश्न - 17रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत -

(1) जीवेम शरदः शतम् ।

(2) न च विनायकः कश्चित् ।

(3) सुखाधी संयतः भवेत् ।

(4) पथविज्ञा संरक्षणे सृष्टेः संरक्षणम् ।

प्रश्न - 20

शुक्लमुक्ल्यर्थम पत्रं

सेवायाम्,

श्रीमन्तः साचार्यमहोदयाः

शासकीय उच्चकृष्टविद्यालयः

झोपालनगरम् (म.प्र.)

विषयः - शुक्लमुक्ल्यर्थं प्रार्थनापत्रम् ।

महोदयाः,

निवेदनम्.

सविनयम् इदं अस्ति, यत् मम पिता

एकस्मिन् कार्यालय लिपिकस्थाने कार्यम्

करोति । पितुः वेतनेन परिवारस्य निर्वाहः

अपि दुष्करः अस्ति । विगत वर्षे समग्रे

एव मण्डले अहम् परीक्षाभ्याम् प्रथम स्थानं

प्राप्तवान् ।

अतः कृपया मां शुक्लमुक्ल्यर्थं दापयन्तु इति प्रार्थयै ।

धन्यवादाः

दिनाङ्कः - 19/08/19

भवताम् आज्ञाकारी शिष्यः

क ख ग

PTO

प्रश्न - 18गाद्यांशद्वयस्य स्रनानाम् उत्तराणि।

(i) पृथिव्यां ----- भवति।

(i)उत्तर(1)

पृथिव्यां प्रत्यक्षपरिवरणं वर्तते तत्र अतीव सन्तुलितं
अस्ति।

(2)

पर्यावरणसन्तुलने सहाया ये जीवजन्तवः ते
स्वार्थपूर्वकं क्रूरतया व्यापादिताः।

SE(3)

अस्माभिः धनम् अतीवार्जितम्।

(4)

समस्त प्राणीनां कृते पर्यावरणमेव प्राकृतिक
सौन्दर्यम् सुखशास्त्रीं च प्रददाति।

(ii) स्रष्टुमेवयसि ----- परित्राभ्येति

(ii)उत्तर(1)

स्रष्टुमे वयसि प्रसन्नचर्चपालभेत।

(2)

नियमसंश्रमो स्रष्टुमे वयसि सेवनीयो।

(3)

सौन्दर्यचर्चा परित्राभ्या न।

वैनेकः → तेन + एकः
वृद्धि सन्धि

प्रश्न - 19 पर्यांश उत्तराणि

(अ) अखण्डमण्डलाकारं - - - - - नमः ।

उत्तर

(1) अखण्डमण्डलाकारं ईश्वरोऽस्ति ।

(2) चराचरं भूतैः (ईश्वरेण) ध्यातम् ।

E (3) तत्पदं गुरुणा दर्शितम् ।

(4) श्रीगुरुवे नमः ।

(ब) न - - - - - लभन्ते ।

उत्तर

(1) मान्यमानः मुदम् न आदधीत् ।

(2) सन्तः अवमानात् सन्तापं न प्राप्नुयात् ।

(3) इह लोके सन्तः सतः पूजयन्ति ।

असाधवः साधुबुद्धिं न लभन्ते ।

प्रश्न - २१ (अपठित गयांश)

कुटिलाः - - - - - आक्रयन्ति ।

उत्तर

(५)

कुटिलाः जनाः परेषाम् अहितम् इच्छन्ति ।

B

(२)

कुटिलानाम् शक्तिः परेषां पीडनाय भवति ।

S

(३)

सर्पाः दुग्धं पीत्वा अपि क्विषं न त्यजन्ति ।

E

(५)

कुटिलाः जनाः कुटिलतया स्व सन्मार्गम्
आक्रयन्ति ।

(५)

शान्तिवचनानि कुटिलान् सन्मार्गे आनेतुं
न शक्यन्ति ।

प्रश्न - २२

निबंध - परोपकारः

परेषाम् उपकारः परोपकारः । परोपकारिणः
सर्वत्र आदरं लभन्ते । पृथ्वी अस्मभ्य

अस्मभ्यं भोजनम् ददाति च, सर्भः सुकाश
 अर्पयति, चन्द्रः अस्मान् स्वर्णप्रौढसनाभं
 शीणयैत् । ते सर्वे परोपकारिणः सन्ति ।
 परोपकारात् सदृशम् किमपि
 पुण्यम् अस्मिन् संसारे नास्ति । क्षुधापीडितैभ्यः
 भोजनस्य, पिपासितैभ्यः जलस्य, वस्त्रहीनेभ्यः
 वस्त्रस्य दानम् च करणीयम् । विद्यादानम्
 अपि परोपकारस्य श्रेष्ठो मार्गः । शास्त्रेषु
 अपि परोपकारस्य महती प्रशंसा कृता ।

अष्टादशपुराणेषु एवास्य वचनद्वयम् ।
 परोपकारः पापात् पुण्यात् परपीडनम् ॥ इति

भारतवर्षे महारामशिविः, महर्षिः दधीचिः
 दिलीपः इत्यादयो बहवः परोपकारिणः आसन् ।
 ते परोपकारार्थम् स्वसुखम् स्वशरीरम् च
 अपि तृणम् शय्य इव अमन्थत् ।

वृक्षाः परोपकाराय स्व फलानि, धेनवः
 परोपकाराय स्व दुग्धं प्रयच्छन्ति, नद्याः
 परोपकारार्थं वहन्ति ।

‘वयम् सर्वेऽपि परोपकारी भवेत् ।’